

Straff eller omsorg?

Michael 2008;5:166.

Schaanning E. *Menneskelaboratoriet – Botsfengslets historie*. Oslo: Scandinavian Academic Press/Spartacus, 2007. 636 s. Ill. Pris: NOK 398,-. ISBN 978-82-304-0023-4.

Espen Schaanning (f. 1955) er professor i idéhistorie ved Universitetet i Oslo, og er blant annet kjent for sine mange bøker om forbrytelse og straff. Denne boka handler om Botsfengslet i Oslo, et sentralt element i teoretisk og praktisk norsk fengselsvesen i en periode som faktisk strekker seg betydelig lenger tilbake i tid enn til opprettelsen i 1851. Boka er velskrevet og lettlest, veldokumentert og med interessante illustrasjoner. Og teksten engasjerer!

I 2001 fylte Botsfengslet 150 år. Til jubileet var bygningen pietetsfullt pusset opp og framsto i sin fordoms panoptiske prakt. Det var kulturarrangementer for de innsatte, og denne anmelder var invitert til å holde foredrag om Frederik Holst (1791-1871), legen som hadde en finger med i store deler av 1800-tallets nasjonsbygging, også etableringen av Botsfengslet. Stor jubel. Da voktersken med nøkleknippet låste meg ut, sa hun at jeg ikke måtte misforstå applausen: Alternativet til å høre på meg var å sitte på cella.

Også Schaanning har en generelt skeptisk holdning til leger. «Legene opptrådte som vitensutøvere overalt hvor man ville vite noe om forbryternes personlighet» (s. 282). Han går i rette med dem, fra Frederik Holst til Johan Scharffenberg (1869-1965). Dette gjør Schaannings bok spesielt interessant for medisinske lesere. Den anbefales!

Øivind Larsen
Universitetet i Oslo